
VZPOMÍNÁME

Zemřel profesor MUDr. Bohumil Ticháček, DrSc. (1924–2006)

Profesor Ticháček patřil mezi přední představitele naší poválečné epidemiologie a mikrobiologie. Tento významný vědec, pedagog a organizátor veřejného zdravotnictví se podstatnou měrou zasloužil o rozvoj moderní epidemiologické metodologie a její uvádění do výzkumné praxe v oblasti kontroly šíření některých nákaz, dezinfekce, deratizace, patogenity a virulence bakterií nebo při studiu příčin vzrůstajícího podílu původců s nízkou patogenitou na závažných nákazách lidí. Oblast zájmu a vědecké činnosti prof. Ticháčka však byla daleko širší. Imponující byly jeho předpoklady pro vědeckou práci: hluboké odborné a teoretické základy, jeho invence postižení hlavních trendů vývoje v preventivní medicíně, znalost světových jazyků, výborná schopnost neformální komunikace, pracovitost a cílevědomost. Studium medicíny absolvoval na Lékařské fakultě v Plzni, kam nastoupil v roce 1945 po návratu z totálního nasazení v Německu. Po promoci v roce 1950 nastoupil na katedru zdravotnické prevence, později na katedru epidemiologie Vojenské lékařské akademie v Hradci Králové. V roce 1958 odchází do Vojenského ústavu hygieny, epidemiologie a mikrobiologie v Praze, kde pracoval až do svého odchodu z armády v roce 1981. Ani po odchodu z armády nepřerušil svoje styky s katedrou epidemiologie, pracovní kontakty přetrvaly až do konce jeho života.

Vědeckou hodnost kandidáta věd získal v roce 1959, v roce 1965 byl po habilitačním řízení jmenován docentem pro obor epidemiologie. Vědecká hodnost doktora věd mu byla udělena v roce 1975 po obhájení disertační práce na téma kyselina peroctová. Po revoluci v roce 1989 byl jmenován profesorem epidemiologie. Prof. Ticháček byl publikačně velmi pilný se širokým záběrem. Celá řada publikací a monografií vyvrcholila v díle „Základy epidemiologie“. Dílo bylo oceněno v roce 1997 cenou Josefa Hlávky. Velmi významný byl pro potřeby terénu zejména vynikající soubor prací o využití kyseliny peroctové, které podstatnou měrou přispěly k prevenci nozokomiálního přenosu virové hepatitidy typu B. V rozsáhlé pedagogické činnosti se věnoval v rámci svého pracoviště, při působení v ILF a na 3. lékařské fakultě UK v Praze vybraným kapitolám epidemiologické metodologie, dezinfekci, organizaci a řízení hygienické služby a koncepci ochrany obecně závazných předpisů.

Po odchodu z armády nastoupil do Institutu hygieny a epidemiologie (IHE), kde se věnoval koordinaci výzkumu a organizaci spolupráce s terénními složkami hygienické služby. Od 1. 1. 1990 byl pověřen řízením IHE a v červnu 1992 jmenován jeho ředitelem. Tuto funkci zastával až do roku 1994. Jako člen vědecké rady MZ ČR se podílel i na vytvoření programu rozvoje Státního zdravotního ústavu v rámci připravované restrukturalizace preventivního lékařství a hygienické služby. Jeho vědecké a profesní a hlavně lidské vlastnosti ho předurčovaly pro úspěšný výkon ve významných funkcích. Přísluvečná byla jeho odborná profesní kompetence a komunikační schopnosti uplatňování etických zásad, úcta k lidským právům a svobodnému myšlení.

Kromě činnosti vědecké a pedagogické působil prof. Ticháček jako předseda Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii České lékařské společnosti J. E. Purkyně, byl odborným poradcem několika lékařských nakladatelství, vedoucím redaktorem časopisu Čs. epidemiologie, mikrobiologie a imunologie a předsedou redakční rady mezinárodního časopisu *Journal of Hygiene, Epidemiology, Microbiology and Immunology*, který se po roce 1989 díky jeho úsilí úspěšně transformuje v nový mezinárodní časopis *Central European Journal of Public Health*. Toto nové periodikum vydávané Státním zdravotním ústavem v Praze má odrážet měnící se úlohu veřejného zdravotnictví ve světě a ve střední Evropě v důsledku politických a hospodářských změn po roce 1989. Činnost prof. Ticháčka na poli preventivního lékařství byla v roce 1986 oceněna udělením medaile J. E. Purkyně – nejvyššího zdravotnického vyznamenání.

Při rozhovorech s prof. Ticháčkem člověk pocítil hloubku jeho úvah, široký rozhled, obdivuhodnou schopnost vžít se do pocitu druhých s vysokou dávkou tolerance a pochopení. Odchodem prof. MUDr. Bohumila Ticháčka, DrSc., ztrácí epidemiologie a preventivní medicína v České republice významného vedoucího pracovníka. Všichni, kteří ho poznali ztrácejí nejen odborníka, ale i dobrého učitele, přítele a cenného člověka. Ti, kteří měli to štěstí s ním spolupracovat, oceňují jeho osobnostní a lidské kvality, které je významně ovlivnily a formovaly jejich odborný růst.

Za spolupracovníky a jeho žáky

Miroslav Šplího
Roman Prymula
Jiří Beran